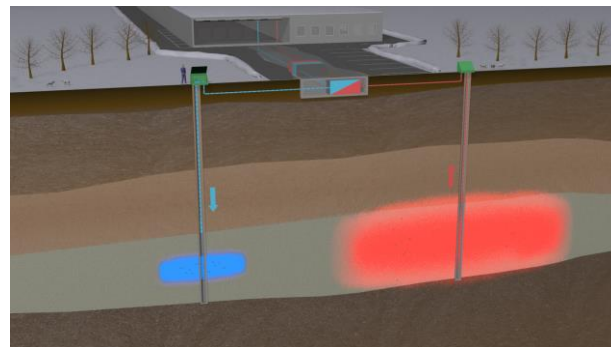

PIXIEBOG FOR KOMMUNER

LANDBYVARME MED VARMEPUMPER OG ATES*

*AQUIFER THERMAL ENERGY STORAGE

**Holbæk
Kommune**

**Gribskov
Kommune**

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

**Middelfart
KOMMUNE**

ELFORSK

ENOPSOL
ENERGY OPTIMIZATION SOLUTIONS

EWii

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Landsbyvarme hjælper med at nå FN Verdensmål
- Konceptet Landsbyvarme med ATES
- Vejledning/forløb til etablering af Landsbyvarme med ATES
  - Uddybning af vejledning/forløb
- Lovgivning som er relevant angående landsbyvarme med ATES
- Specielt for Kommuner
- Erfaringer fra Caselandsbyer
  - Annisse Nord (582 husstande) (Gribskov kommune)
  - Regstrup (620 husstande) (Holbæk kommune)
  - Sdr. Stenderup (308 husstande) (Kolding Kommune)
  - Indslev (32 husstande) (Middelfart Kommune)

LANDSBYVARME MED ATES UNDERSTØTTER 5 AF FN'S VERDENSMÅL

VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

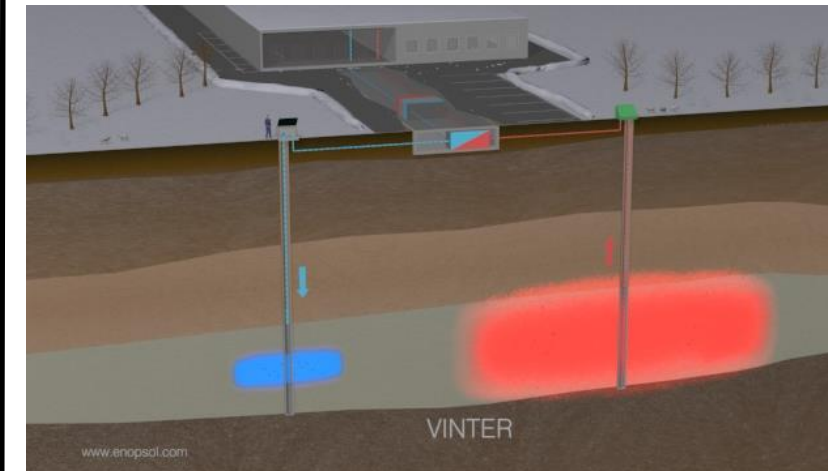
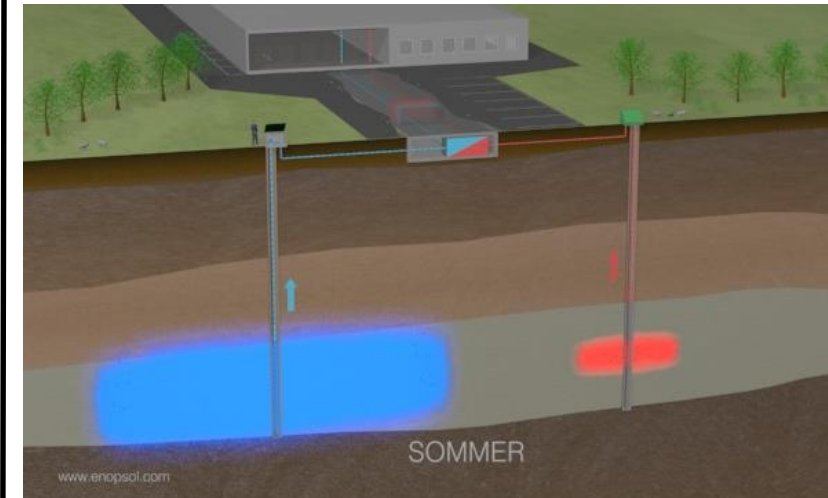
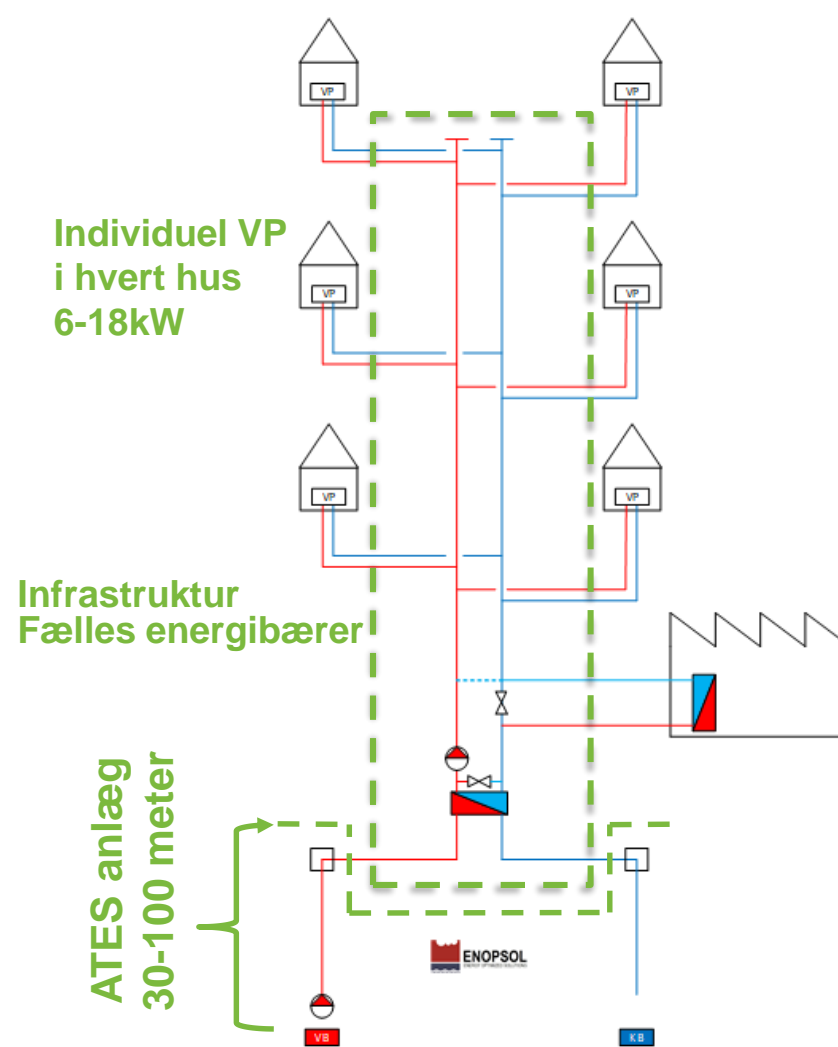
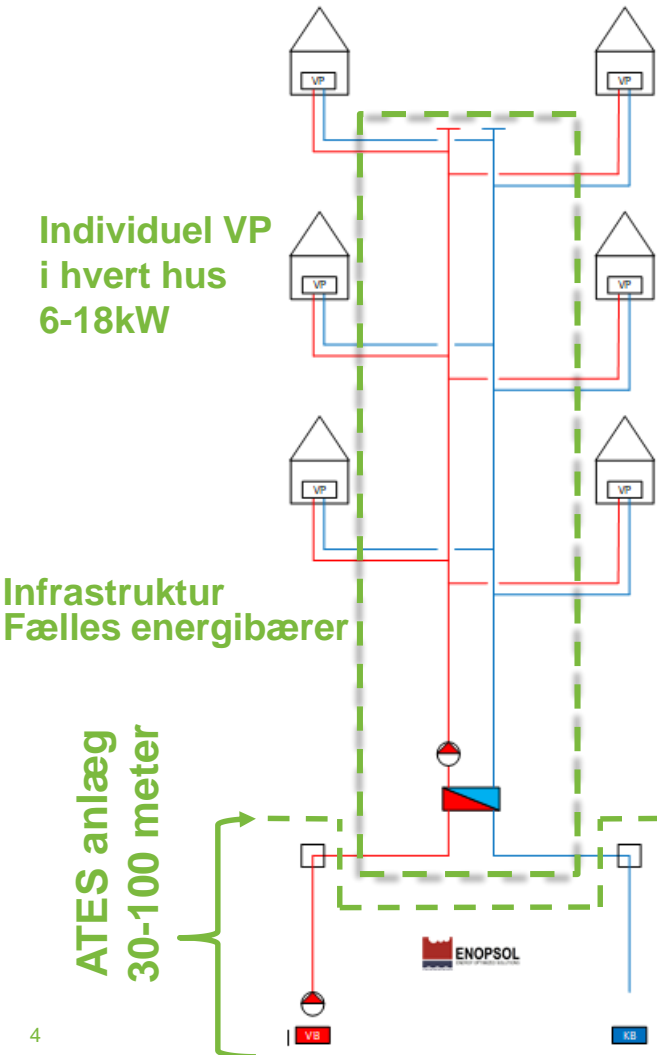

KONCEPTET LANDSBYVVARME MED ATES

Simple model
et borepar på ca. 50m³/h kan forsyne
op til ca. 50 standardhuse med et
gns. varmebehov på 18 MWh/år

Simple model + overskudsvarme
et borepar på ca. 50m³/h kan forsyne
op til ca. 50-? standardhuse med et
gns. varmebehov på 18 MWh/år

Skitsetegning over koncept
med sommer/vinterdrift

FORDELE VED LANDSBYVARME MED INDIVIDUELLE VARMEPUMPER OG ATES

- Sikrer en høj og stabil virkningsgrad på varmepumpen hele året pga. stabil temperatur på mellem 8-10°C hele året. Højere ved overskudsvarmetilskud
- Kan bruges til frikøling om sommeren i huse hvor varmepumpen har indbygget frikøl/veksler.
  - Kræver styring og køleflader f.eks. eksisterende radiatorer eller gulvvarme/køling. Vær obs. på kondens.
  - Giver mulighed for at optimere udnyttelsen af anlægget med ATES da husene kan fungere som "solfangere" energioptagere hvilket medfører bedre indeklima i sommerperioden og gratis lagring.
- Kun 2 stikledninger ind til varmepumpe på egen grund og ingen støj fra udedel
- Fællesindkøb af varmepumper sikrer konkurrencedygtig pris.
- Giver et sammenhold i landsbyen med en fælles energiløsning.

KØLEDRIFT

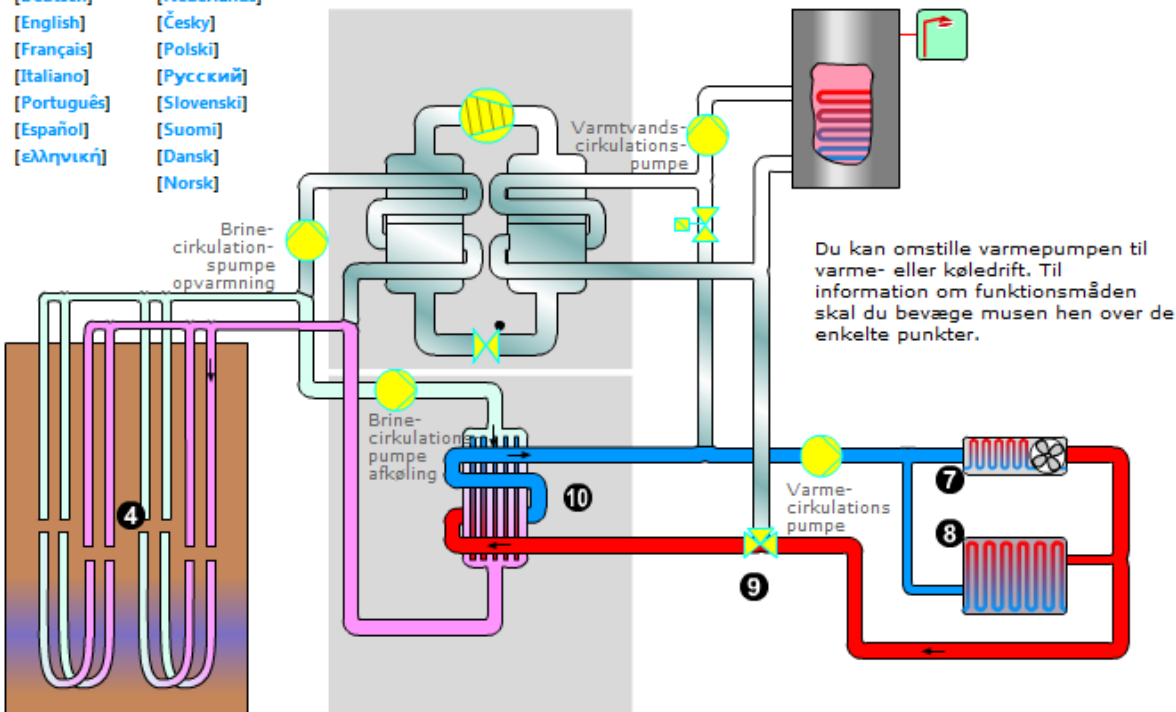
Varmepumpe med passiv afkøling

- Afkøling med parallel behandling af varmt brugsvand
- Passiv afkøling (varmepumpe OFF)

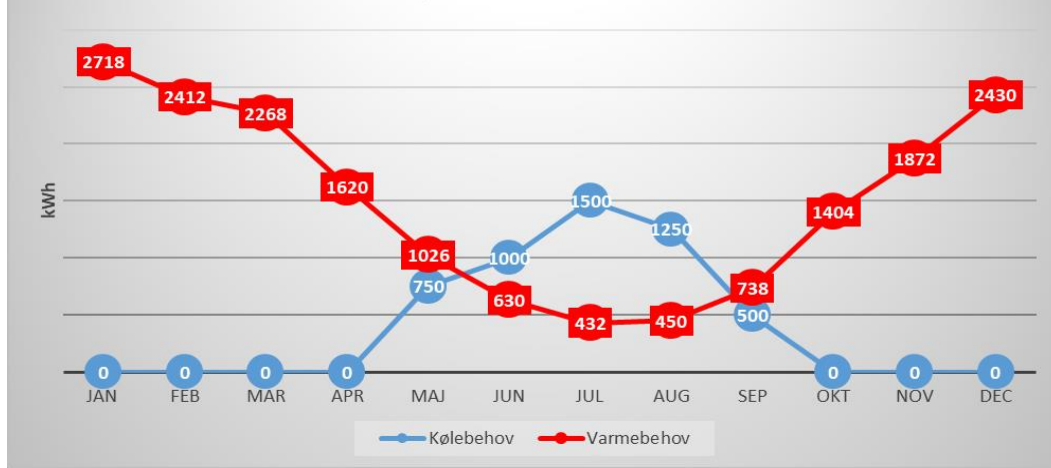
- Opvarmningsdrift
- Behandling af varmt brugsvand

[LINK TIL ANIMATION](#)

- [Deutsch]
- [English]
- [Français]
- [Italiano]
- [Português]
- [Español]
- [ελληνική]
- [Nederlands]
- [Česky]
- [Polski]
- [Русский]
- [Slovenski]
- [Suomi]
- [Dansk]
- [Norsk]

Varme-kølebehov standard hus

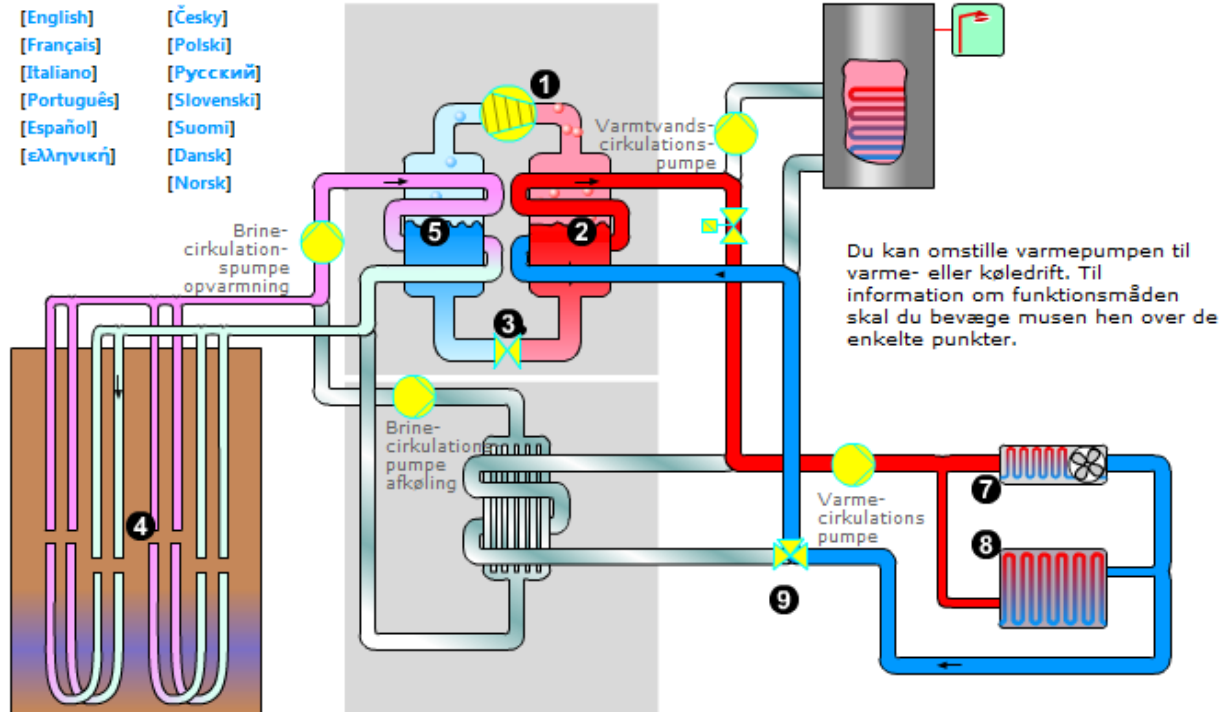
VARMEDRIFT

Varmepumpe med passiv afkøling

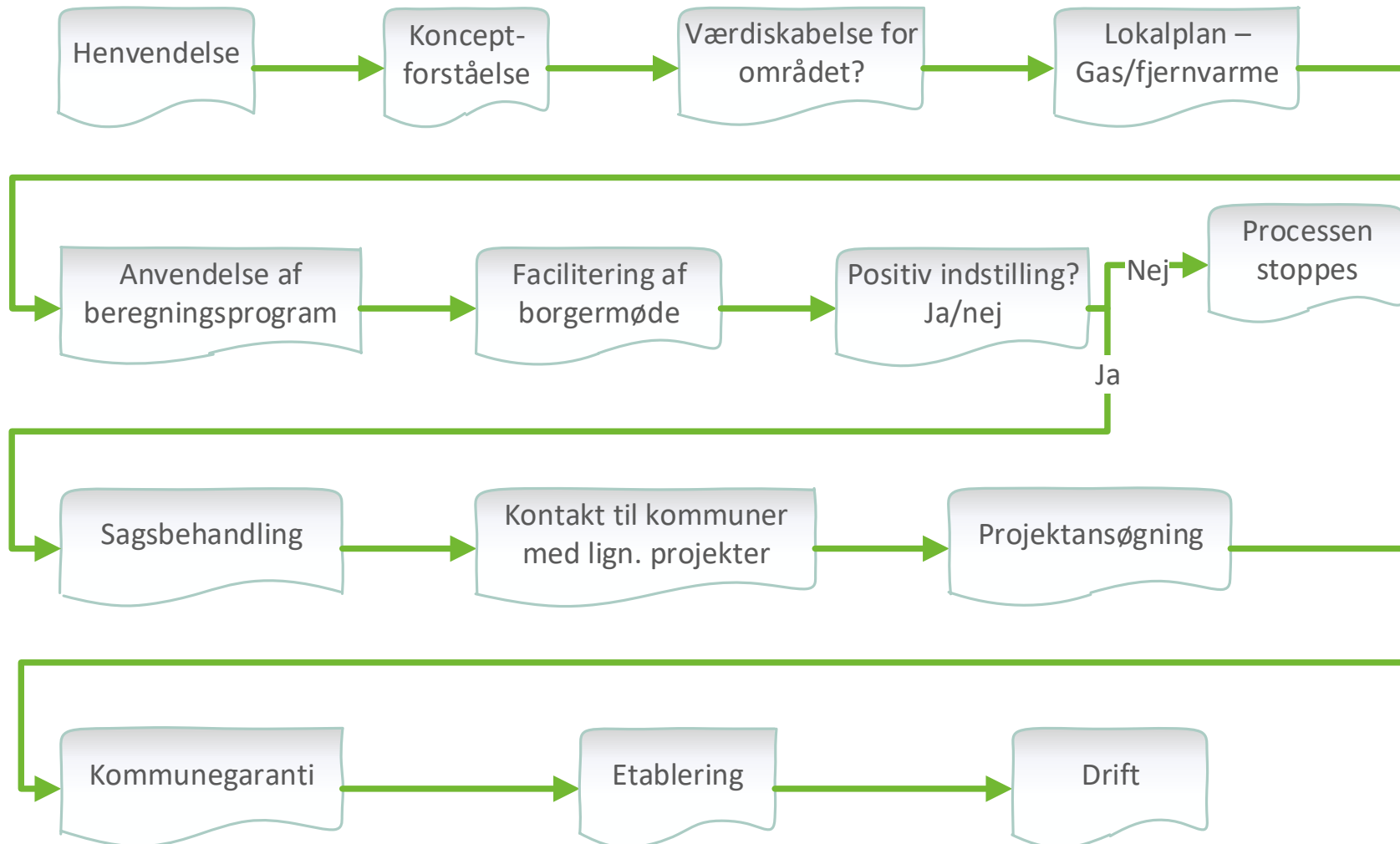
- Afkøling med parallel behandling af varmt brugsvand
- Passiv afkøling (varmepumpe OFF)

- Opvarmningsdrift
- Behandling af varmt brugsvand

- [Deutsch]
- [English]
- [Français]
- [Italiano]
- [Português]
- [Español]
- [ελληνική]
- [Nederlands]
- [Česky]
- [Polski]
- [Русский]
- [Slovenski]
- [Suomi]
- [Dansk]
- [Norsk]

VEJLEDNING TIL ETABLERING AF LANDSBYVVARME MED ATES

UDDYBNING AF VEJLEDNING

- **Henvendelse**
  - Der modtages henvendelse omkring teknologien fra et energiselskab eller en Grundejerforening. Der efterspørges sandsynligvis om input og holdninger til konceptet samt indsigt i kommunegaranti til investering og drift af anlægget.
- **Konceptforståelse**
  - Konceptet undersøges, fordele/ulemper for teknologien overvejes
- **Værdiskabelse for området**
  - Der undersøges om konceptet kan have værdiforøgende effekter på byen/området ved etablering – var der alligevel planer om initiativer til at vækste byen/området? Potentiale i at selve kommunen kan få god PR af grønne innovationsprojekter?
  - Der bør også laves overvejelser omkring hvad konceptet kan gøre af fordele ved CO2 regnskabet for kommunen
- **Lokalplan – Gas/fjernvarme**
  - Er der noget i lokalplanen eller varmeplanlægningen der forhindrer dette projekt? Forhold omkring gasnettet og gastilslutning? Forhold omkring fjernvarme eller udvidelse af fjernvarmenettet til pågældende område? – forhold omkring tilslutningspligt, aftagerpligt, bidragspligt mm.
  - Og kan der i givet fald laves ændringer i dette for at værdiforøge området? Eller vil konceptet potentielt give generel samfundsøkonomisk gevinst således at forhold burde ændres?
- **Anvendelse af beregningsprogram**
  - Beregningsprogrammet anvendes ud fra overslag og estimater omkring byens behov, alder og tilslutningsprocent

UDDYBNING AF VEJLEDNING - 2

- **Facilitering af borgermøder**
  - Borgermøder skal arrangeres således at interesserede og nysgerrige kan informeres omkring konceptet hvorpå der skal bedømmes om hvorvidt en tilstrækkelig del af byen er konceptuelt imod fællesløsninger eller ATES teknologien
- **Positiv indstilling? Ja/nej**
  - Der evalueres om hvorvidt der er tilstrækkelig interesse/modstand til at der kan arbejdes videre med konceptet.
- **Sagsbehandling**
  - Konceptet er nået videre i processen og en rådgiver er sandsynligvis blevet kontaktet hvorpå projektet er blevet analyseret og sendt til sagsbehandling
- **Kontakt til kommuner med lign. Projekter**
  - Da det sandsynligvis er det første projekt af denne type i kommunen, bør det overvejes at tage kontakt til andre kommuner med lignende etablerede projekter i området, således at viden, forholdsregler og tilgang behandlingen kan deles og videreformidles
- **Projektansøgning**
  - Projektet godkendes eller afvises
- **Kommunegaranti**
  - Der vurderes muligheder for kommunegaranti for at begunstige projektet, se regler og lovgivning på følgende link: [Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.](#) BEK nr 1580 af 17/12/2013
- **Etablering & Drift**
  - Anlægget etableres og idriftsættes

LOVGIVNING

•• Lovgivning

- [Bekendtgørelse om varmeindvindingsanlæg og grundvandskøleanlæg](#) BEK nr 1716 af 15/12/2015,
- [Bekendtgørelse om udførelse og sløjfning af boringer og brønde på land](#) BEK nr 1260 af 28/10/2013
- [Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter \(VVM\)](#) LBK nr 448 af 10/05/2017
- [Bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v.](#) LBK nr 118 af 22/02/2018
- [Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse](#) LBK nr 1121 af 03/09/2018
- [Bekendtgørelse af lov om varmforsyning](#) LBK nr 523 af 22/05/2017
- [Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder \(Miljømålsloven\)](#) (inkl. Natura 2000) LBK nr 119 af 26/01/2017
- [Bekendtgørelse af lov om registrering af ledningsejere](#) LBK nr 206 af 15/03/2018
- [Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.](#) BEK nr 1580 af 17/12/2013
- [Bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg](#) BEK nr 825 af 24/06/2016
- Lokalplan – Der skal til enhver tid undersøges og overholdes gældende lokalplaner
- ”[Bekendtgørelse om jordvarmeanlæg](#)” har ingen relevans fordi systemet ikke indeholder glycol nogen steder i kredsen.

SPECIELT FOR KOMMUNER

- Sagsbehandling
  - Lovgivning Varmeforsyningsloven og Projektbekendtgørelsen
  - Tilladelse til indvinding og returledning af grundvand
  - Projektansøgning
  - Samfundsøkonomisk beregning
- Kommunegaranti
  - Muligt pga. Varmeforsyningsloven og Projektbekendtgørelsen
- Evt. økonomi ved ny udstykning

BEREGNINGSARK FOR CASE LANDSBYER

Antal forsyningskilder	Regstrup	Annisse Nord	Indslev	Sdr. Stenderup	enhed
Olie	68	106	24	35	Stk.
Gas	424	337	-	186	Stk.
VP	34	40	5	27	Stk.
El-panel	79	95	2	53	Stk.
Træ	10	4	1	-	Stk.
Kul	5	-	-	7	Stk.
FV	-	-	-	-	Stk.
Befolkningstal	2.132	1.519	368	562	Stk.

- Investering pr. husstand mellem 170.000-300.000 kr. afhængig af afstand mellem husstande
- Fordeling mellem investering
  - Varmepumpe 70.000-90.000 kr.
  - Grundvandsboringer ca. 15-20.000 kr. afhængig af udnyttelsesprocent [20-100%] og kapacitet [20-75 m³/h]
  - Infrastruktur 70.000-160.000 kr. afhængig af belægning og afstand mellem huse
  - Rådgivning 15-30.000 kr.
- Privatøkonomisk giver landsbyvarme med ATES en god nutidsbesparelse.
  - Levetid Varmepumper ca. 15 år, grundvandsanlæg minimum 50 år.

RESULTATER FRA CASEBY ANNISSE NORD

•• Potentielle boliger i Annisse Nord 582

•• Forudsætninger for businesscasen

	Caselandsby			
Landsbyvarme for	Annisse Nord			
Nuværende opvarmningsform	Områdets husstande	Deltagende husstande	Enhed	Tilslutningsprocent
Olie	106	106	Antal	100%
Gas	337	0	Antal	0%
Bio-kedel	4	0	Antal	0%
Varmepumper	40	0	Antal	0%
Elvarme ⁶	95	0	Antal	0%
Fjernvarme	0	0	Antal	0%
Sum	582	106	Antal	18%

Brændselspris	
Olie	9,0 kr/liter
Gas	8,0 kr/Nm ³
Bio-kedel	2,4 kr/kg
Varmepumper	1,1 kr/kWh EL
Elvarme	1,1 kr/kWh EL
Fjernvarme	0,7 kr/kWh Varme

•• Resultatet for hele byen og hvis det kun er olie kunder

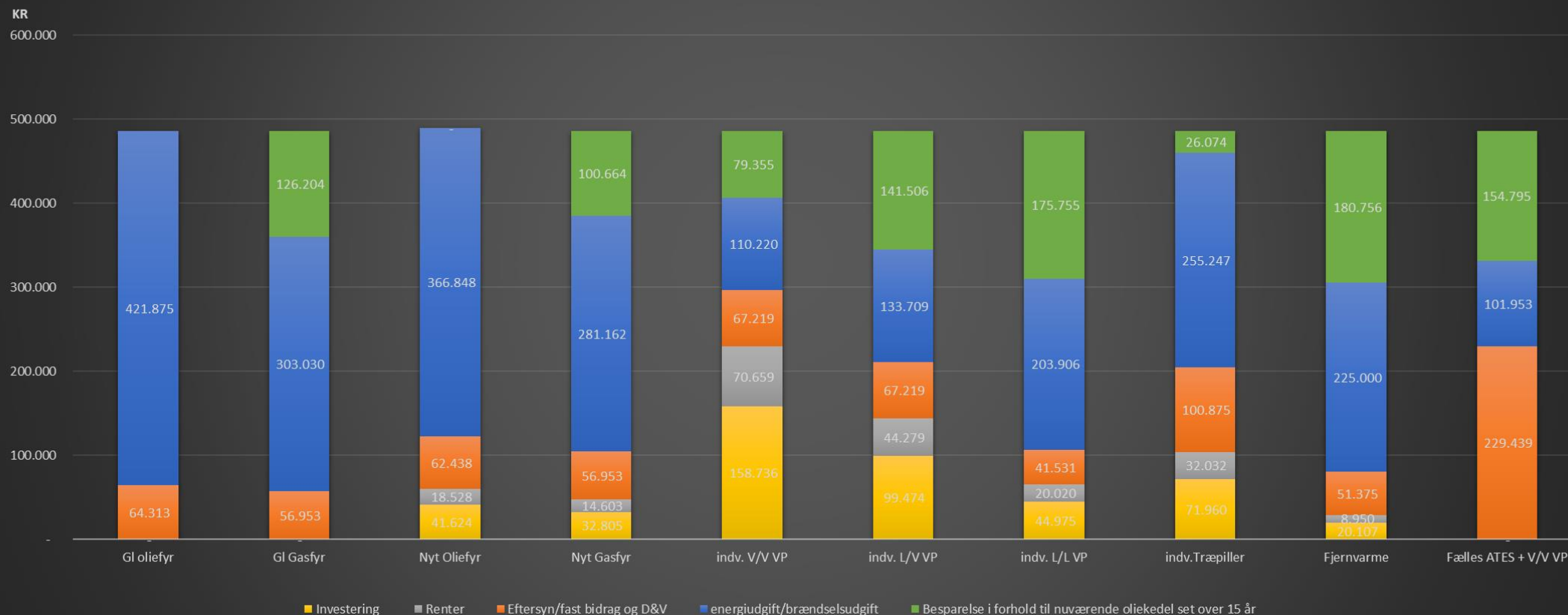
•• <https://webgis.gasnet.dk/>

Resultat af beregningsmodel (helhedsbetragtning)	Områdets husstande	Deltagende husstande	
Årlig nuværende varmeudgift for deltagere: (brændselsomk)	9.250.555	2.244.706	kr./år
Årlig varmeudgift for deltagere med ATEs: (el til VP omk.)	3.201.000	583.000	kr./år
Årlig besparelse af varmeudgift nuv. (brændsel) kontra Landsbyvarme (el til VP)	6.049.555	1.661.706	kr./år
Gennemsnitlig årlig besparelse pr. husstand (inkl. finansieringomk + energiomk)	454	5.440	kr./år
CO2-besparelse	2.027	564	Tons CO2/år

- Forudsætninger 20 MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmningskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter

RESULTATER FRA CASEBY ANNISSE NORD

Privatøkonomisk besparelse i forhold til gl oliefyr set over en periode på 15 år

- Forudsætninger 20 MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmingskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter
- Kategori 1 i forhold til energitæthed

RESULTATER FRA CASEBY REGSTRUP

- Potentielle boliger i Regstrup 620

- Forudsætninger for businesscasen

	Caselandsby			
Landsbyvarme for	Regstrup			
Nuværende opvarmningsform	Områdets husstande	Deltagende husstande	Enhed	Tilslutningsprocent
Olie	68	60	Antal	88%
Gas	424	300	Antal	71%
Bio-kedel	15	0	Antal	0%
Varmepumper	34	0	Antal	0%
Elvarme ⁶	79	0	Antal	0%
Fjernvarme	0	0	Antal	0%
Sum	620	360	Antal	58%

Brændselspris	
Olie	9,0 kr/liter
Gas	8,0 kr/Nm ³
Bio-kedel	2,4 kr/kg
Varmepumper	1,1 kr/kWh EL
Elvarme	1,1 kr/kWh EL
Fjernvarme	0,7 kr/kWh Varme

- Resultatet for hele byen og deltagende husstande

- <https://geox.energinet.dk/Energinet/index.html?viewer=DGD.DGD>

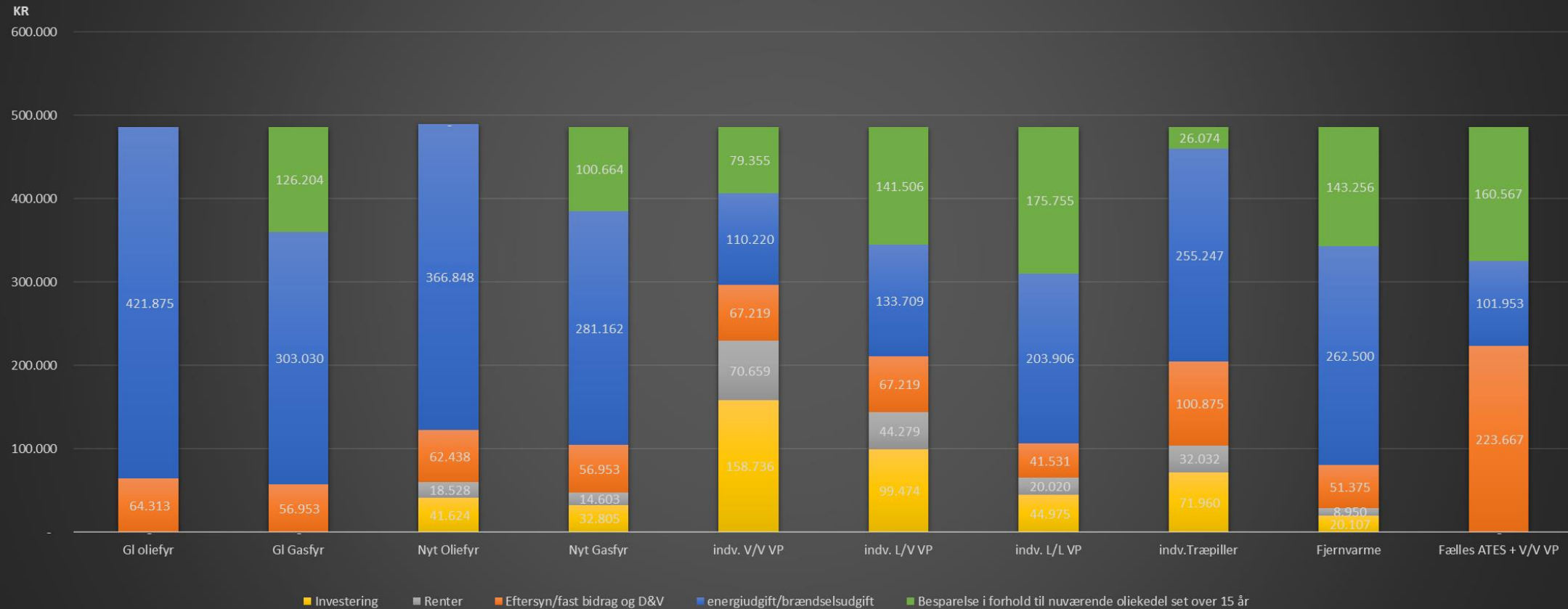
Resultat af beregningsmodel (helhedsbetragtning)	Områdets husstande	Deltagende husstande	
Årlig nuværende varmeudgift for deltagere: (brændselsomk)	10.335.088	6.013.671	kr./år
Årlig varmeudgift for deltagere med ATES: (el til VP omk.)	3.410.000	1.980.000	kr./år
Årlig besparelse af varmeudgift nuv. (brændsel) kontra Landsbyvarme (el til VP)	6.925.088	4.033.671	kr./år
Gennemsnitlig årlig besparelse pr. husstand (inkl. finansieringomk + energiomk)	1.129	1.276	kr./år
CO2-besparelse	2.072	1.372	Tons CO2/år

- Forudsætninger 20MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmningskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energifriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter

RESULTATER FRA CASEBY REGSTRUP

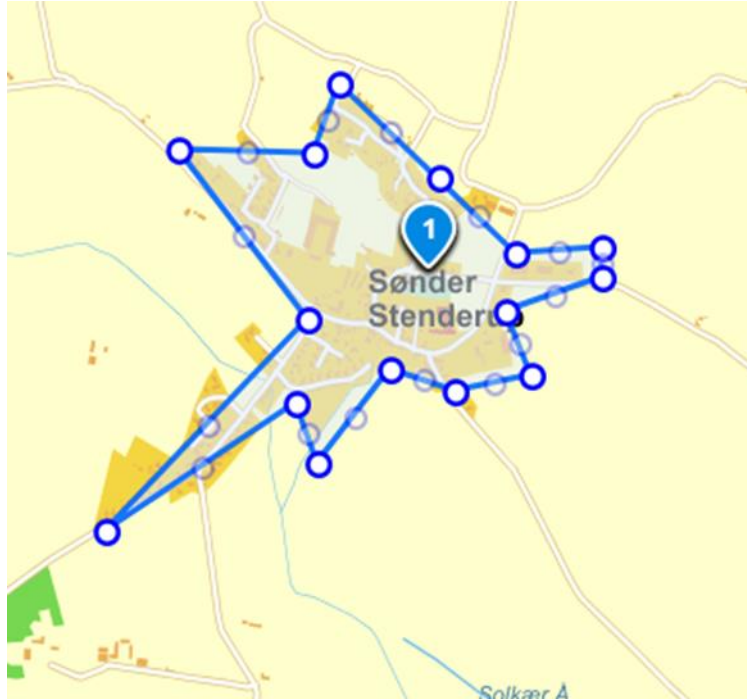
Privatøkonomisk besparelse i forhold til gl oliefyret set over en periode på 15 år

- Forudsætninger 20MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmingskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter
- Kategori 1 i forhold til energitæthed

RESULTATER FRA CASEBY SDR. STENDERUP

- Potentielle boliger i Sdr. Stenderup 308

- Forudsætninger for businesscasen

	Caselandsby			
Landsbyvarme for	Sdr. Stenderup			
Nuværende opvarmningsform	Områdets husstande	Deltagende husstande	Enhed	Tilslutningsprocent
Olie	35	30	Antal	86%
Gas	186	75	Antal	40%
Bio-kedel	7	0	Antal	0%
Varmepumper	27	0	Antal	0%
Elvarme ⁶	53	0	Antal	0%
Fjernvarme	0	0	Antal	0%
Sum	308	105	Antal	34%

Brændselspris	
Olie	9,0 kr/liter
Gas	8,0 kr/Nm ³
Bio-kedel	2,4 kr/kg
Varmepumper	1,1 kr/kWh EL
Elvarme	1,1 kr/kWh EL
Fjernvarme	0,7 kr/kWh Varme

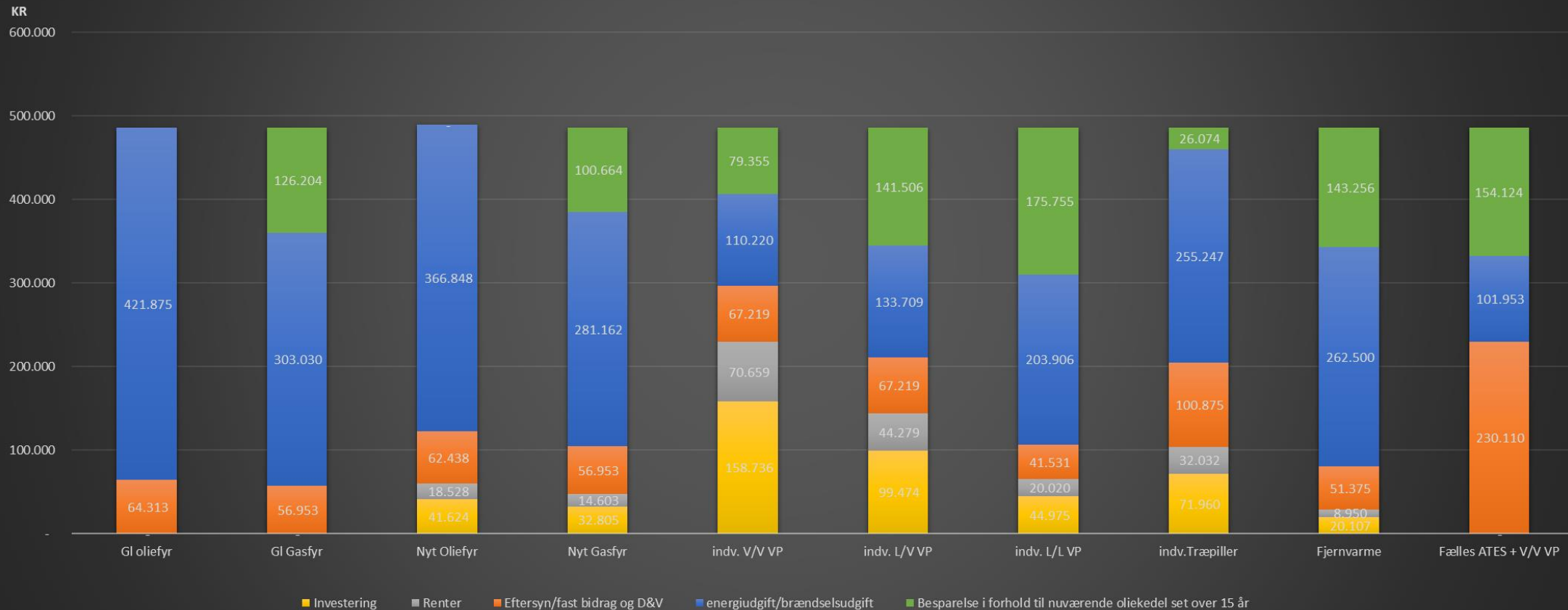
- Resultatet for hele byen og deltagende husstande
- <https://geox.energinet.dk/Energinet/index.html?viewer=DGD.DGD>

Resultat af beregningsmodel (helhedsbetragtning)	Områdets husstande	Deltagende husstande	
Årlig nuværende varmeudgift for deltagere: (brændselsomk)	5.141.180	1.821.065	kr./år
Årlig varmeudgift for deltagere med ATES: (el til VP omk.)	1.694.000	577.500	kr./år
Årlig besparelse af varmeudgift nuv. (brændsel) kontra Landsbyvarme (el til VP)	3.447.180	1.243.565	kr./år
Gennemsnitlig årlig besparelse pr. husstand (inkl. finanseringomk + energiomk)	1.081	1.571	kr./år
CO2-besparelse	992	423	Tons CO2/år

- Forudsætninger 20MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmningskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energifriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter

RESULTATER FRA CASEBY SDR. STENDERUP *EWii*

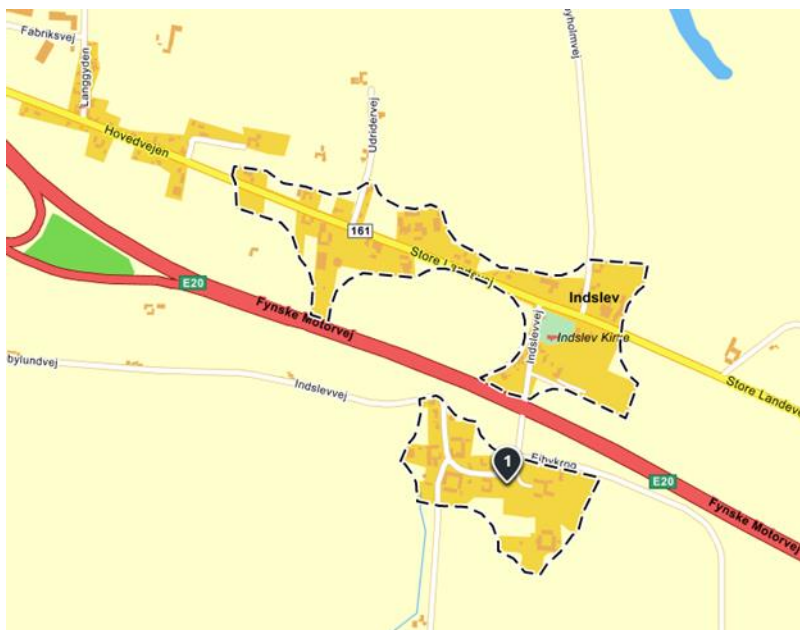
Privatøkonomisk besparelse i forhold til gl oliefyr set over en periode på 15 år

- Forudsætninger 20MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmingskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter
- Kategori 1 i forhold til energitæthed

RESULTATER FRA CASEBY INDSLEV

- Potentielle boliger i Indslev 32

- Forudsætninger for businesscasen

	Caselandsby			
Landsbyvarme for	Indslev			
Nuværende opvarmningsform	Områdets husstande	Deltagende husstande	Enhed	Tilslutningsprocent
Olie	24	24	Antal	100%
Gas	0	0	Antal	0%
Bio-kedel	1	0	Antal	0%
Varmepumper	5	0	Antal	0%
Elvarme ⁶	2	0	Antal	0%
Fjernvarme	0	0	Antal	0%
Sum	32	24	Antal	75%

Brændselspris	
Olie	9,0 kr/liter
Gas	8,0 kr/Nm ³
Bio-kedel	2,4 kr/kg
Varmepumper	1,1 kr/kWh EL
Elvarme	1,1 kr/kWh EL
Fjernvarme	0,7 kr/kWh Varme

- Resultatet for hele byen og deltagende husstande

- <https://geox.energinet.dk/Energinet/index.html?viewer=DGD.DGD>

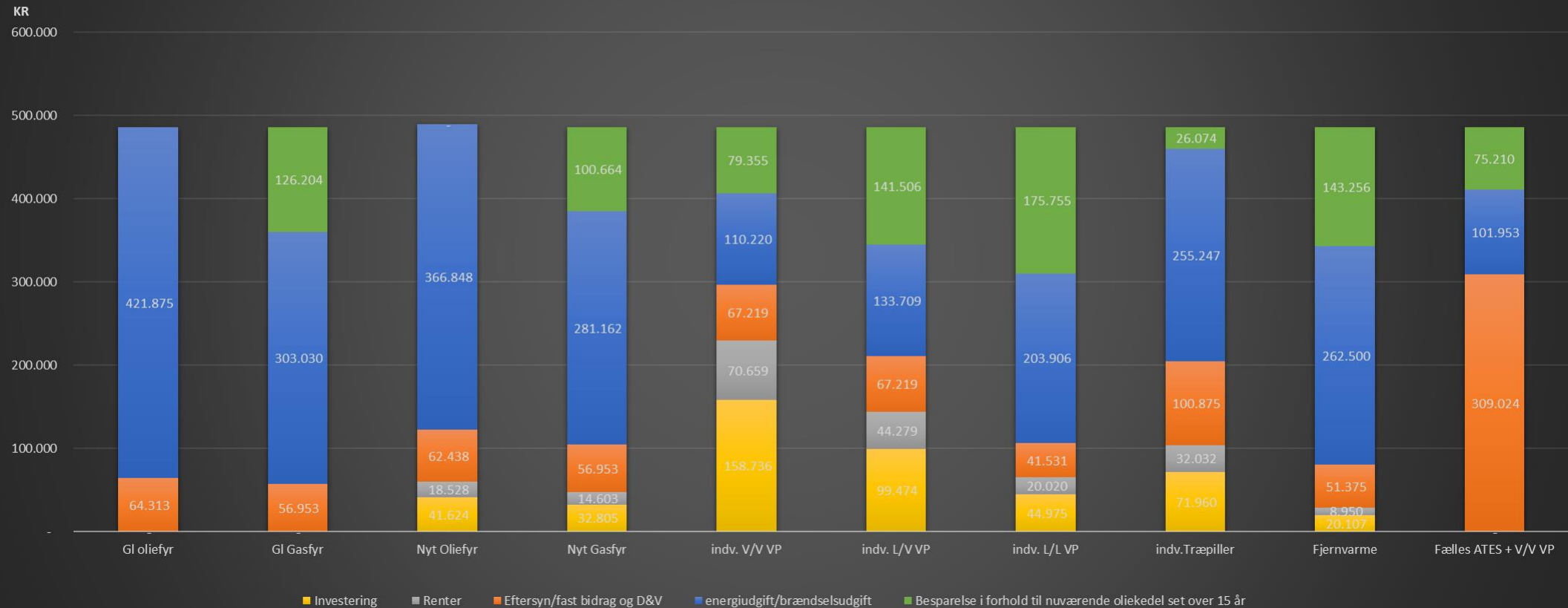
Resultat af beregningsmodel (helhedsbetragtning)	Områdets husstande	Deltagende husstande	
Årlig nuværende varmeudgift for deltagere: (brændselsomk)	602.515	508.235	kr./år
Årlig varmeudgift for deltagere med ATES: (el til VP omk.)	176.000	132.000	kr./år
Årlig besparelse af varmeudgift nuv. (brændsel) kontra Landsbyvarme (el til VP)	426.515	376.235	kr./år
Gennemsnitlig årlig besparelse pr. husstand (inkl. finansieringomk + energiomk)	173	1.195	kr./år
CO2-besparelse	134	128	Tons CO2/år

- Forudsætninger 20 MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmningskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter

RESULTATER FRA CASEBY INDSLEV

Privatøkonomisk besparelse i forhold til gl oliefyr set over en periode på 15 år

- Forudsætninger 20MWh/år netto varmebehov
- Hele beløbet til en anden opvarmingskilde belånes til 5% pr år og afdrages over 15 år
- Priser på investering og drift og vedligeholdelse er taget fra Energistyrelsen teknologikatalog
- Energipriser er sat til gennemsnit af 2019 niveau med nuværende lovgivning omkring afgifter
- Kategori 1 i forhold til energitæthed

KONTAKT

EWII Energi
Kokbjerg 30
DK-6000 Kolding

Hovedkontor + 45 70 50 50 50
Energirådgivning + 45 73 63 30 70
Martin Vesterbæk + 45 28 35 73 39
Mail mave@ewii.com

Enopsol
Grønholtvangen 7
DK-3480 Fredensborg

Hovednr. + 45 38 40 03 30
Stig Niemi Sørensen + 45 38 40 03 31
Mail sn@enopsol.dk